

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองภายในมาเลเซีย

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองภายในของมาเลเซีย ในฐานะปัจจัยนำเข้า (inputs) ที่เรียกร้อง (demands) และสนับสนุน (supports) ต่อระบบการเมือง (political system) ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มาเลเซียมีผลผลิต (outputs) ของนโยบายและปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งดังกล่าวกับไทย

การที่จะศึกษาสภาพการเมืองและเศรษฐกิจของมาเลเซียนั้น ประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจ คือ ปัญหาพื้นฐานด้านเชื้อชาติและศาสนา ทั้งนี้เพราะปัญหานี้มีส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ และมีอิทธิพลต่อสภาวะแวดล้อม ความรู้สึกนึกคิด และโครงสร้างทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของระบบการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นในส่วนแรก ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงปัญหาพื้นฐานเรื่องเชื้อชาติและศาสนา ส่วนที่สอง ปัญหาเชื้อชาติและศาสนาในการเมืองและเศรษฐกิจของมาเลเซีย และในส่วนสุดท้ายปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองของมาเลเซียที่ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งด้านการประมงกับไทย

ปัญหาพื้นฐานของมาเลเซีย

ก. ปัญหาเชื้อชาติ

มาเลเซียมีโครงสร้างทางสังคม ในลักษณะที่เรียกว่าพหุสังคม (plural Society) เนื่องจากประกอบด้วยชนหลายกลุ่มเชื้อชาติ แต่ที่สำคัญมี 3 เชื้อชาติ¹ คือ

¹ Ministry of Foreign Affairs (Malaysia), Malaysia in Brief 1980,

1. ชาวมลายู มีประมาณร้อยละ 54.1 ของประชากรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามชนบทในรัฐที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจต่ำ ได้แก่ ตรังกานู (ร้อยละ 93.9) กลันตัน (ร้อยละ 92.8) ปะลิส (ร้อยละ 79.4) เคดาห์ (ร้อยละ 70.7) และปะหัง (ร้อยละ 61.2)² ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง ถ้าอยู่ในตัวเมืองจะรับราชการ

2. ชาวจีน มีประมาณร้อยละ 33.4 นับถือศาสนาพุทธ ขงจื้อ และเต๋า พูดภาษาจีน อาศัยในเขตเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ เช่น ปีนัง (ร้อยละ 56.1) สลังงอ (ร้อยละ 46.3) และเปรัก (ร้อยละ 42.5)³ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการค้า และคณงานในเมืองตึก

3. ชาวอินเดีย มีประมาณร้อยละ 10.1 นับถือศาสนาฮินดู ซิกข์ พูดภาษาฮินดี ทมิฬ ส่วนใหญ่อาศัยในรัฐสลังงอ (ร้อยละ 18.3) เนกรีเซมบิลัน (ร้อยละ 16.1) และเปรัก (ร้อยละ 14.2)⁴ มักจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการใช้แรงงาน เช่น เป็นกรรมกรในสวนยางหรือรับราชการ

ชนทั้ง 3 กลุ่มนี้มีความแตกต่างกันในเกือบทุกด้าน นับตั้งแต่เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การแบ่งแยกแตกต่างดังกล่าวเป็นผลมาจากระบบการแบ่งแยกและปกครอง (divide and rule) ของอังกฤษ

² S. Husin Ali, The Malays : Theirs Problems and Future, (Kuala Lumpur : Heinemann Asia, 1981), p. 133.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

ที่นำมาใช้ในสมัยปกครองมลายู* ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเข้าครองอำนาจในมลายูนับอังกฤษมีวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ นั่นคือการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบ ตลาดสินค้า เฉพาะอย่างยิ่งเมืองท่า ดังนั้นระบบที่อังกฤษนำมาใช้จึงเป็นไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยอังกฤษได้แบ่งรัฐต่าง ๆ ในมลายูตามลำดับความสำคัญทางเศรษฐกิจกล่าวคือ

1. Straits Settlements ได้แก่ เมืองท่าสำคัญทั้ง 3 แห่ง คือ ปีนัง มะละกา และสิงคโปร์ บริเวณนี้อังกฤษใช้วิธีปกครองโดยตรง (direct rule) โดยส่งข้าหลวงมาปกครอง เรียก Crown Colony ขึ้นตรงต่อกษัตริย์อังกฤษ เพราะอังกฤษถือว่าเป็นอาณานิคมที่เป็นศูนย์กลางการค้าสำคัญ ส่วนรัฐอื่นเป็นเพียงดินแดนในอารักขาเท่านั้น⁵ ในการบริหารงานของข้าหลวงใหญ่ มีสภาบริหาร และสภานิติบัญญัติเป็นผู้ช่วยแต่งตั้งโดยข้าหลวงใหญ่ เขตนี้จึงมีความใกล้ชิดได้รับอารยธรรม และความเจริญจากอังกฤษมากที่สุด
2. สหพันธรัฐมาเลย์ (Federated Malay States) ได้แก่ เปร์ลิต ปาหัง สลังงอ และเนกรีเซมบิลัน บริเวณนี้อังกฤษใช้วิธีปกครองโดยทางอ้อม (indirect rule) ในรูปสหพันธรัฐ โดยส่งที่ปรึกษา (resident) ไปประจำทุกรัฐ เพื่อเป็นที่ปรึกษาของสุลต่าน ต่อมาได้รวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางมากขึ้น โดยมีข้าหลวงใหญ่ซึ่งประจำอยู่ที่สิงคโปร์ เป็นประมุขของสหพันธ์ มีรองข้าหลวงใหญ่เป็นผู้ช่วยประจำอยู่ที่กัวลาลัมเปอร์

* อังกฤษเข้าปกครองมลายูในตอนต้นศตวรรษที่ 19 และให้เอกราชสมบูรณ์เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1957 ใช้ชื่อว่าสหพันธมลายา ต่อมาสถาปนาเป็นสหพันธรัฐมาเลเซียเมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1963 โดยมีการรวมสิงคโปร์ ซาบาห์ และซาราวักเข้ามาด้วยในปี ค.ศ. 1965 สิงคโปร์ได้แยกตัวออกไปเนื่องจากเหตุผลทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดู N.J.Ryan, The Making of Modern Malaysia and Singapore, (Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1969).

⁵ ดนัย ทองใหญ่, "การเมืองสหพันธมาเลเซีย," ใน การเมืองเอเชีย (เอเชียอาคเนย์), เอกสารประกอบวิชาการเมืองเอเชีย 2 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523) หน้า 109.

3. รัฐนอกสหพันธ์ (Unfederated Malay States) ได้แก่ เคดาห์ ปะลิส กลันตัน ตรังกานุ ซึ่งอังกฤษได้จากไทยเมื่อปี ค.ศ. 1909 และได้เอาไปรวมกับยะโฮร์ บริเวณนี้อังกฤษใช้วิธีปกครองโดยทางอ้อมในลักษณะให้ชนพื้นเมืองชาวมลายูได้มีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุด และมีที่ปรึกษาประจำในแต่ละรัฐ อนึ่ง การที่อังกฤษให้อิสระในการปกครองแก่รัฐบริเวณนี้ ทำให้แต่ละรัฐสามารถรักษารูปแบบการปกครองเดิมไว้ได้ แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ได้รับอารยธรรมและความเจริญจากอังกฤษน้อยกว่ารัฐอื่น ระบบการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐบริเวณนี้จึงอยู่ในสภาพล้าหลังที่สุด

จะเห็นได้ว่าอังกฤษจำเป็นต้องใช้การปกครองโดยทางอ้อมในสหพันธรัฐมาเลย์ และรัฐนอกสหพันธ์ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งวัตถุดิบ และแหล่งแรงงานของคนพื้นเมือง ซึ่งอังกฤษเกรงว่าจะเกิดปัญหาหากเข้าปกครองโดยตรง แต่ในขณะเดียวกันอังกฤษก็มีความจำเป็นที่ต้องสร้างเสถียรภาพ ความมั่นคง สงบสุข ให้บังเกิดขึ้นเพื่อสามารถพัฒนาเศรษฐกิจ และแสวงหาผลประโยชน์ในมลายูได้อย่างเต็มที่ โดยในกรณีของสหพันธรัฐมาเลย์ อังกฤษได้รวบอำนาจในการปกครองภายใต้ระบบสหพันธรัฐที่เข้มแข็ง และในกรณีของรัฐนอกสหพันธ์ซึ่งเคยเป็นรัฐเอกราชมาก่อน อังกฤษพยายามรักษาสีทธิ ฐานะ และอภิสิทธิ์ของชาวมลายู เพื่อให้การปกครองและรัฐบาลมลายูเป็นของชนเชื้อชาติมลายูเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดแรงต่อต้านในการปกครองจากชาวมลายูเจ้าของถิ่น

อย่างไรก็ตาม จุดเริ่มต้นสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกเชื้อชาติในมาเลเซีย คือ การที่อังกฤษนำชาวจีน และอินเดียเข้ามาในมลายูเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นแรงงานในสวนยาง ไร่องานอุตสาหกรรม และในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะในระยะแรกอังกฤษต้องประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะแรงงานที่มีความสามารถ เนื่องจากความสามารถในการผลิตด้านต่าง ๆ ของชนพื้นเมืองชาวมลายูอยู่ในระดับต่ำไม่สามารถตอบสนองทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ชนสองเชื้อชาติที่อังกฤษนำเข้ามานี้ โดยเฉพาะชาวจีนเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้อังกฤษสามารถพัฒนาเศรษฐกิจในมลายูได้จนประสบผลสำเร็จ แต่ในขณะเดียวกันอังกฤษไม่เคยส่งเสริมให้ชาวจีนและชาวอินเดียเหล่านี้ได้เข้าผสมกลมกลืนกับชาวมลายูเจ้าของถิ่นเดิมเลย จนทำให้มีสภาพในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากกว่า และชนกลุ่มใหม่ที่เข้ามานี้ ก็มีจำนวนมากพอที่จะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี อุปนิสัย และวัฒนธรรมดั้งเดิม

ของเชื้อชาติภายในกลุ่มคน⁶ ลักษณะเช่นนี้ทำให้สังคมมลายูกลายเป็นพหุสังคมที่ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มเชื้อชาติที่สำคัญคือ มลายู จีน และอินเดีย

อีกประการหนึ่ง การที่อังกฤษใช้ระบบการแบ่งแยกและปกครองในมลายูนั้น ได้ก่อให้เกิดการแบ่งเขตที่อยู่อาศัย และการแบ่งลักษณะอาชีพไปโดยปริยาย กล่าวคือ แรงงาน ชาวจีนซึ่งสามารถพัฒนาตัวเองและหันไปประกอบอาชีพทางการค้าและชาวอินเดียจะอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ คือ Straits Settlements และสหพันธรัฐมาเลย์ ส่วนชาวมลายูมักจะประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและประมงอาศัยตามชนบทในบริเวณที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจต่ำตามที่ได้อ้างมาแล้ว ซึ่งลักษณะเช่นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของมลายูในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติต่าง ๆ และปัญหาการกระจายรายได้ระหว่างชนบทกับเมือง

นอกจากนี้ระบบดังกล่าวยังเป็นการปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้แก่ชนทั้งสามเชื้อชาติ อันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกัน เนื่องจากความรู้สึกชาตินิยมในที่นี้ ไม่ใช่ชาตินิยมในความหมายที่เน้นถึง "ความสำนึกร่วมกัน หรือความรู้สึกจงรักภักดี ต่อประเทศชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยหมู่ชนที่มีชาติพันธุ์เดียวกันและเป็นชนชั้นที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชนบธรรมนิยมประเพณี และผลประโยชน์ร่วมกัน"⁷ แต่เป็นชาตินิยมในลักษณะ "เชื้อชาติ" นิยมที่ต้องการให้เชื้อชาติตนอยู่เหนือเชื้อชาติอื่นในสังคมเดียวกัน โดยเฉพาะความรู้สึกชาตินิยมของชาวมลายูนั้น⁸ ได้เน้นเรื่องการแบ่งแยกเชื้อชาติในสังคมอย่างเด่นชัด จนทำให้เกิดการแบ่งแยกเชื้อชาติอื่น ๆ ออกไปเป็น

⁶ Wan Hashim, Race Relations in Malaysia, (Kuala Lumpur : Heinemann Asia, 1983), p. 60.

⁷ อุทัย ทิรัญโต, "ชาตินิยม," สารานุกรมศัพท์ทางรัฐศาสตร์ (2524) : 469.

⁸ ศึกษาเรื่องความรู้สึกชาตินิยมของชาวมลายูได้ใน Mahathir bin Mohamad, The Malay Dilemma, (Kuala Lumpur : Federal Publication SDN BHD, 1981).

อีกกลุ่มหนึ่งต่างหาก ทั้งนี้แบ่งเป็น 2 พวกคือ ชาวมลายูดั้งเดิมหรือภูมิบุตร (Son of the Soil) และพวกที่ไม่ใช่ชาวมลายู เฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออังกฤษนำเอาระบบที่ให้ชาวมลายูมีอิสระในการปกครองมาใช้ ได้ทำให้ชาวมลายูรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ เป็นสัญลักษณ์แห่งประเพณีที่อังกฤษจะต้องให้ความคุ้มครอง⁹ และเมื่อชาวจีนและอินเดียอพยพเข้ามาอาศัยในมลายูมากขึ้น ชาวมลายูยิ่งมีความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของประเทศจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปรองคองกับชนเหล่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าความรู้สึกชาตินิยมของชาวมลายูตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเกลียดชังชนที่ไม่ใช่ชาวมลายู¹⁰

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดไม่ว่า การแบ่งแยกเชื้อชาติ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และความรู้สึกชาตินิยม ล้วนแต่เน้นให้เห็นถึงความแตกต่างในสังคมมลายูในอดีตและได้สืบทอดมาจนกระทั่งถึงสังคมมาเลเซียปัจจุบัน ซึ่ง Gordon P. Means ได้กล่าวว่า

มาเลเซียเป็นประเทศที่ถูกแบ่งด้วยเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษา แต่รวมกันด้วยความจำเป็นทางค่าน เศรษฐกิจและการเมืองสังคมจึงมีลักษณะเป็นพหุสังคม เนื่องจากประกอบไปด้วยชนหลายเชื้อชาติที่มีความแตกต่างกันในการดำรงชีวิต ถิ่นที่อยู่อาศัย และชนแต่ละกลุ่มนี้พยายามเข้ามาผูกขาดในบางส่วนของระบบเศรษฐกิจหรือระบบการเมือง¹¹

ลักษณะที่ผสมแต่ไม่ผสมเช่นนี้ ได้ทำให้การสื่อสารทางสังคมระหว่างชนชั้นทั้งสามกลุ่มมีน้อยมาก ปราศจากความรู้สึกร่วมกันแต่เต็มไปด้วยความรู้สึกไม่ไว้วางใจ หวาดระแวง

⁹ Lucian W. Pie, Southeast Asia's Political Systems, (New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1967), p. 22.

¹⁰ Robert O. Tilman, "Religion and Politic in Malaya," in Man State and Society in Contemporary Southeast Asia, ed. Robert O. Tilman (New York : Praeger Publishers, 1969), p. 354.

¹¹ Gordon P. Means, "Malaysia," in Politics and Modernization in South and Southeast Asia, (New York : Schenkman Publishing Company, 1975), p. 153.

และแข่งขันกัน โดยเฉพาะในเรื่องการแก่งแย่งผลประโยชน์ในทางการเมืองและเศรษฐกิจ ระหว่างชาวมลายูและชาวจีน ทั้งนี้ความขัดแย้งระหว่างชนทั้งสองเชื้อชาติ เป็นผลมาจากการที่อังกฤษสนับสนุนชาวจีนทางด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่ให้การสนับสนุนด้านการเมืองแก่ชาวมลายู เจ้าของถิ่น ฐานะทางการเมืองของชาวจีนจึงต่ำมาก แต่ต่อมาเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของชาวจีนอยู่ในขั้นที่ดีมากชาวจีนมีความประสงค์ที่จะแสดงบทบาททางการเมืองด้วย เนื่องจากถือว่าตนเอง เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในดินแดนนี้เป็นเวลานาน และการที่ไม่มีอิทธิพลทางการเมืองทำให้การรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความยากลำบาก การแสวงอำนาจทางการเมืองของชาวจีนเช่นนี้จึงทำให้ชาวมลายูไม่พอใจ เป็นอย่างยิ่ง

ข. ปัญหาศาสนา

ศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งให้เห็นถึงการแบ่งแยกทางเชื้อชาติในสังคม มาเลเซีย ในขณะที่เดียวกันแต่ละ เชื้อชาติก็ได้ใช้ความเชื่อทางศาสนาเป็นเครื่องมือทางการเมือง โดย

ประการที่ 1 เป็นการสร้างเอกลักษณ์ ผลประโยชน์ และความเป็นปึกแผ่นร่วมระหว่างชนเชื้อชาติเดียวกัน คือ ชาวมลายูนับถือศาสนาอิสลาม ชาวจีนนับถือศาสนาพุทธ คริสต์ ขงจื้อ และชาวอินเดียนับถือศาสนาฮินดู ดูเสมือนว่าถ้าเป็นชนเชื้อชาติใดต้องนับถือศาสนานั้น ซึ่งเท่ากับเป็นการแบ่งกลุ่มทางการเมืองโดยปริยาย

ประการที่ 2 เป็นเครื่องมือในการต่อต้านชนเชื้อชาติอื่น แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาเลเซียได้ให้อิสระแก่ประชาชนที่จะนับถือศาสนาใด ๆ ก็ได้ ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นทั้ง 3 เชื้อชาติในเรื่องศาสนาจึงมีไม่มากนัก

ประการที่ 3 ในฐานะที่ชาวมลายูเป็นชนกลุ่มใหญ่จึงต้องการใช้ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันที่สำคัญจะต้องอยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม ซึ่งสิ่งนี้ผู้วิจัย เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของมาเลเซีย ทั้งในทางการเมือง และเศรษฐกิจ

ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญของมาเลเซียจะไม่ได้ระบุว่ามาเลเซียเป็นรัฐอิสลามก็ตามแต่ก็ได้ให้ฐานะพิเศษแก่ศาสนาอิสลาม¹² โดยนำหลักการของคัมภีร์โคหร่านเข้ามามีส่วนในการปกครองประเทศ เช่น ประมุขของประเทศต้องเป็นอิสลามิกชน ฉะนั้นพระรามาดิบตีของมาเลเซียจึงจำเป็นต้องมาจากประมุขของรัฐใดรัฐหนึ่งใน 9 รัฐ ของมาเลเซียตะวันตกซึ่งมีฐานะเป็นสุลต่านตามคัมภีร์โคหร่านถือว่าฐานะของสุลต่านอยู่สูงทั้งทางศาสนาและการเมืองการปกครอง¹³ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สร้างความไม่พอใจให้กับชนชาติอื่น ๆ ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก

อิทธิพลของศาสนาอิสลามต่อชาวมลายูนี้อาจกล่าวได้ว่าฝังรากลึกและมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับอำนาจทางการเมืองมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรมะละกา¹⁴ เนื่องจากสุลต่านได้ส่งเสริมการเผยแพร่ศาสนาอิสลามไปยังขุนนาง ชนชั้นปกครอง และประชาชน จนกระทั่งศาสนาอิสลามได้มีอิทธิพลต่อแนวความคิด เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม แบบแผนการดำรงชีวิต และสำคัญที่สุดเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นปึกแผ่นของชาวมลายู และเมื่ออังกฤษเข้าปกครองมลายู อังกฤษไม่ประสงค์จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับด้านศาสนาอิสลาม และวัฒนธรรมของชาวมลายู เพื่อลดการต่อต้านจากชนพื้นเมือง เมื่อเป็นเช่นนั้นในเขตพื้นที่ใดที่มีชาวมลายูอาศัยอยู่ อิทธิพลของศาสนาอิสลามจะได้รับการขยายตัวออกไปด้วย

อย่างไรก็ตาม นอกจากศาสนาอิสลามจะมีบทบาทโดยทั่วไปในฐานะศาสนาประจำชาติที่กำหนดวิถีชีวิตของประชาชนภายในประเทศแล้ว ยังมีบทบาททางการเมืองในการกำหนดอุดมการณ์ในการปกครอง ซึ่งในกรณีนี้สามารถแบ่งการพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ

12

Fred R. Von Der Mehden, "Religion and Politics in Malaya," Asian Survey (December 1963) : 609.

13

ประมต นันทียะกุล, "การเมืองการปกครองมาเลเซีย," ใน เอเชีย : ความรู้ทั่วไป, เอกสารทางวิชาการของสถาบันเอเชีย อันดับที่ 19 (กรุงเทพมหานคร. : สถาบันเอเชีย, 2525), หน้า 145.

14

S. Husin Ali, The Malays : Theirs Problems and Future, p. 42.

ในระดับชาติ บทบาทและอำนาจของรัฐ กฎหมาย รวมทั้งนโยบายด้านต่าง ๆ ของประเทศเป็นผลมาจากอุดมการณ์ของศาสนาอิสลาม ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติและกรอบในการปกครองสำหรับผู้นำ และเป็นแนวคิดสำหรับปัญญาชน

ในระดับท้องถิ่น พรรคการเมืองท้องถิ่นได้นำศาสนาอิสลามเข้ามาเป็นเครื่องมือทางการเมืองในการสร้างความเชื่อถือ สร้างคะแนนเสียงสนับสนุนพรรคตนในหมู่ชาวมลายู เช่น การที่พรรค PAS มีอิทธิพลทางตอนเหนือและตะวันออก โดยเฉพาะรัฐกลันตัน ตรังกานุ ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวมลายู และเป็นรัฐที่มีลักษณะชนบท PAS ได้ใช้ศาสนาอิสลามเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่ออย่างประสบผลสำเร็จ

ปัญหาเชื้อชาติ ศาสนาในการเมืองและเศรษฐกิจของมาเลเซีย

ก. การเมือง

มิติของปัญหาเชื้อชาติ ศาสนา ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นที่ปรากฏในทางการเมืองสามารถพิจารณาได้จาก รัฐธรรมนูญ นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล และพรรคการเมือง ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญมาเลเซียแสดงให้เห็นถึงการหวาดระแวงและกีดกันชนเชื้อชาติอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีน โดยในมาตรา 153 ได้ให้อภิสิทธิ์แก่ชาวมลายูในฐานะมุมบุตร ดังนี้

- สงวนที่ดินบางส่วนไว้สำหรับชาวมลายูเท่านั้น
- สงวนตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยราชการของมาเลเซียให้แก่ชาวมลายูเท่านั้น
- จำกัดโควตาในการออกใบอนุญาตและใบทะเบียนเพื่อดำเนินกิจการบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับถนนหนทาง การคมนาคม แก่ชนชาติอื่นที่จะเข้ามาดำเนินการ
- จำกัดโควตาสำหรับการมีสิทธิเข้ารับทุนเล่าเรียนและทุนช่วยเหลือการศึกษา

ศึกษา

2. นโยบายเศรษฐกิจและการเมืองของรัฐบาล การที่มาเลเซียมีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ซึ่งมีผลต่อความแตกต่างทางด้านความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้ว่าชาวจีนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่สุดในขณะที่ชาวมลายูซึ่งถือว่าตนเป็นภูมิบุตรมีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำที่สุด ดังนั้นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐานการกระจายรายได้และลดความยากจนในกลุ่มชาวมลายู รัฐบาลจึงได้วางแผนเศรษฐกิจแผนใหม่ (New Economic Policy : N.E.P.) เป็นแผนระยะยาว 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 - 2533 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดจำนวนชาวมลายูที่ยากจนให้น้อยลงหรือขจัดความยากจนให้หมดไป แต่ด้วยเกรงว่าชาวมลายูอื่นจะเกิดความไม่พอใจ รัฐบาลจึงได้กระทำให้เห็นว่ามี การสร้าง ความสมดุลงันในทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติต่าง ๆ โดยการกระจายสัดส่วนความเป็นเจ้าของธุรกิจระหว่างชาวภูมิบุตร : ชาวมลายูเชื้อชาติอื่น : และชาวต่างชาติ ไว้ในอัตรา 30 : 40 : 30¹⁵ ดังนั้นหากมาเลเซียสามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายในปี พ.ศ. 2533 ชาวมลายูทั้งหมดจะเป็นผู้ดำเนินการลงทุนร้อยละ 70 (ภูมิบุตรร้อยละ 30 เชื้อชาติอื่นร้อยละ 40) และเงินทุนจากต่างประเทศร้อยละ 30¹⁶ แผนเศรษฐกิจใหม่นี้ นอกจากจะเป็นการสร้างคามยุติธรรมทางสังคมแล้ว ยังเป็นการช่วยให้ชาวมลายูมีส่วนด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรมของประเทศซึ่งเท่ากับว่าภูมิบุตรได้รับการสนับสนุนให้เข้ามาเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากขึ้น

นอกจากนี้รัฐบาลได้พยายามพัฒนาและยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมลายูให้ทัดเทียมกับชนชาติอื่น โดยเฉพาะกับชาวจีนดังจะเห็นได้จากโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- องค์การพัฒนาชนบทและอุตสาหกรรม (Rural and Industrial Development Authority - RIDA) ซึ่งเป็นโครงการที่ให้การสนับสนุนเยาวชนชาวมลายูในทักษะทางด้านช่าง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมและช่วยเหลือด้านการเงิน

¹⁵ ปริยาลักษณ์ โทณะวณิก, "เศรษฐกิจมาเลเซีย : โชคชะตาที่หมุนกลับ," วารสารเศรษฐกิจ ธนาคารกรุงเทพ (ธันวาคม 2529) : 746.

¹⁶ ประพนธ์ นันตียะกุล, "มาเลเซีย," เอเชียรายปี (2528) : 122.

- องค์การตลาดกลางเพื่อการเกษตร (Federal Agricultural Marketing Authority - FAMA) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบตลาดท้องถิ่นสำหรับผลผลิตทางด้านเกษตร

- องค์การกลางเพื่อพัฒนาที่ดิน (Federal Land Development Authority - FDLA) เป็นโครงการที่เน้นการจัดสรรที่ดินเพื่อชาวมลายู

โครงการต่าง ๆ เหล่านี้พยายามยกฐานะของชาวมลายู ซึ่งทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอื่นรู้สึกจากรัฐบาลไม่ยุติธรรม พยายามใช้นโยบายแบ่งแยกและปฏิบัติต่อพวกตนในฐานะประชาชนชั้นสอง¹⁷

¹⁷Wan Hashim, Race Relations in Malaysia, p. 60.

3. พรรคการเมือง พรรคการเมืองในมาเลเซีย¹⁸ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ พรรคการเมืองที่ไม่เป็นตัวแทนของกลุ่มเชื้อชาติใด (non communal party)

18

พรรคการเมืองในมาเลเซียภายหลังการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2529 แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

ก. พรรครัฐบาล เป็นพรรคผสมระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ใช้ชื่อว่าพรรคแนวร่วมแห่งชาติ (National Front) ประกอบด้วยพรรคต่าง ๆ 14 พรรคคือ

1. พรรคอัมโน (United Malays National Organization - UMNO) ซึ่งเป็นพรรคตัวแทนชาวมลายูเป็นแกนนำของพรรคร่วมรัฐบาล

2. พรรค เอ็ม ซี เอ (Malaysian Chinese Association - MCA)

3. พรรค เอ็ม ไอ ซี (Malaysian Indian Congress - MIC)

4. พรรค พี พี พี (People's Progressive Party - PPP)

5. พรรคเกรากาน (Garakan Rakyat Malaysia - GRM)

6. พรรคเบอร์จายา (Berjasa)

7. พรรค เอส ยู พี พี (Sarawak United People's Party - SUPP)

8. พรรค พี บี บี (Parti Pesaka Bumiputra Bersatu - PBB)

9. พรรคสแนป (Sarawak National Party - SNAP)

10. พรรค พี บี ดี เอส (Parti Bangsa Dayak Sarawak - PBDS)

11. พรรคฮามิม (Parti Bisan Muslim Malaysia - Hamim)

12. พรรค พี บี เอส (Parti Bersatu Sabah - PBS)

13. พรรคอัลโน (United Sabah National Organization - USNO)

14. พรรคเบอร์จายา (Berjaya)

ข. พรรคฝ่ายค้าน

1. พรรคปาส (Parti Islam - PAS)

2. พรรค ดี เอ พี (Democratic Action Party - DAP)

และพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มเชื้อชาติ (communal party) ซึ่งสามารถแบ่งได้อีกว่าเป็นพรรคชาวมลายู (Malays) และพรรคที่ไม่มีชาวมลายู (Non Malays) บรรดาพรรคการเมืองเหล่านี้จึงมีปัญหาขัดแย้งกันอยู่เสมอ กล่าวคือ

ก. ความขัดแย้งระหว่างพรรคชาวมลายู และพรรคที่ไม่มีชาวมลายู ได้แก่ พรรค UMNO, PAS และพรรค DAP, PPP เกี่ยวกับนโยบายด้านภาษาและการศึกษา เนื่องจากพรรคชาวมลายูต้องการให้ใช้ภาษามลายูเพียงภาษาเดียว ในขณะที่พรรคที่ไม่มีชาวมลายูต้องการให้ใช้ภาษามลายู อังกฤษ จีน และทมิฬ ในระบบการศึกษาของมาเลเซีย

ข. ความขัดแย้งระหว่างพรรค UMNO กับ PAS ซึ่งเป็นพรรคชาวมลายู เช่นเดียวกัน เกี่ยวกับการแย่งชิงเสียงสนับสนุนทางการเมืองจากชาวมลายูโดยใช้ศาสนาอิสลามเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ

PAS เป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีความเป็นชาตินิยมมลายูอย่างรุนแรง มีนโยบายที่ต้องการให้สถาปนามาเลเซียเป็นรัฐอิสลาม ใช้หลักการของศาสนาอิสลามเป็นรัฐธรรมนูญในการปกครองบริหารประเทศ การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและแบบแผนการดำรงชีวิตในสังคม PAS เน้นในเรื่องภูมิบุตร และต้องการให้ประเทศเป็นของชาวมลายูอย่างแท้จริง ด้วยนโยบายอิสลามรุนแรงและชาตินิยมมลายูเช่นนี้ทำให้ PAS ได้รับความนิยม และสามารถมีอิทธิพลในแถบรัฐชายฝั่งตะวันออก โดยเฉพาะในรัฐกลันตัน ตรังกาบู ทั้งนี้เพราะในบริเวณดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยของชาวมลายู และเป็นบริเวณที่มีความล้าหลังทางเศรษฐกิจ PAS จึงประสบผลสำเร็จในการใช้ศาสนาอิสลามปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อ เพื่อผลทางการเมืองของตน และขณะเดียวกันก็สร้างความรู้สึกต่อต้านชาวจีนด้วย

ส่วน UMNO ถึงแม้ว่าจะมีนโยบายทั่วไปสนับสนุนศาสนาอิสลาม แต่ก็ไม่เห็นด้วยกับ PAS ในการที่จะจัดตั้งรัฐอิสลามและคัดค้านการใช้ความรุนแรง ดังนั้น PAS และ UMNO จึงเป็นคู่แข่งสำคัญในการหาคะแนนเสียง หรือการสนับสนุนในบริเวณอันเป็นที่อยู่อาศัยของชาวมลายู อย่างไรก็ตาม PAS พยายามเน้นในเรื่องของการใช้ศาสนาอิสลามทางการเมืองอย่างบ้าคลั่ง และพยายามใช้พลังประชาชนชาวมลายูผลักดันให้ UMNO หันมาให้ความสำคัญกับศาสนาอิสลามมากขึ้น พยายามปกป้องผลประโยชน์ของชาวมลายูและคอยป้องกันมิให้ UMNO ประนีประนอมกับชนเชื้อชาติอื่น

ข. เศรษฐกิจ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของมาเลเซียได้ถูกกำหนดตามการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ และถิ่นที่อยู่อาศัยในสมัยอาณานิคมของอังกฤษ มีส่วนทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจในเวลาต่อมา ซึ่งในปัจจุบันมาเลเซียมีปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ดังนี้คือ

1. ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจระหว่างเชื้อชาติ เมื่อพิจารณารายได้ของครัวเรือนแต่ละเชื้อชาติจะพบว่า ในปี พ.ศ. 2527 ชาวจีนมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 678 เหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ 137.2 ชาวอินเดีย 494 เหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ 100 และชาวมลายู 384 เหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ 77.7 (ตารางที่ 4) และในบรรดาผู้มีรายได้ต่ำที่สุดของประเทศคือ ชาวมลายูถึงร้อยละ 84.5 ขณะที่ผู้มีรายได้สูงสุดเป็นชาวจีน ร้อยละ 52¹⁹
2. การกระจายรายได้ระหว่างชนบทและเมืองไม่เท่าเทียมกัน พบว่า ในปี พ.ศ. 2527 ผู้ที่อยู่อาศัยในเมืองมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 695 เหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ 140.7 ส่วนผู้ที่อยู่อาศัยในชนบทมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 372 เหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ 75.3 (ตารางที่ 4) และผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทส่วนใหญ่คือ ชาวมลายูคิดเป็นร้อยละ 85.6 ของชาวมลายูทั้งหมด²⁰
3. ปัญหาการว่างงานจะปรากฏในประชาชนที่อยู่อาศัยในชนบทซึ่งเป็นชาวมลายูเสียเป็นส่วนใหญ่

19

S. Husin Ali, The Malays : Theirs Problems and Future, p.

134.

20

Ibid., p. 135.

ตารางที่ 4 รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยในคาบสมุทรมลายู

	1979		1984	
	เหรียญมาเลเซีย	ร้อยละ	เหรียญมาเลเซีย	ร้อยละ
ทุกกลุ่ม	417	-	494	-
มลายู	296	70.9	384	77.7
จีน	565	135.5	678	137.2
อินเดีย	455	109.1	494	100.0
เมือง	587	140.7	695	140.7
ชนบท	331	79.3	372	75.3

ที่มา : Far Eastern Economic Review (24 July 1986) : 10 - 11.

ข้อบ่งชี้ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชาวมลายูมีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำที่สุด และชาวจีนร่ำรวยที่สุด นอกจากนี้ ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจของชาวมลายูยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาอิสลามอีกด้วย เช่น คำสั่งสอนที่ไม่ส่งเสริมการสะสมทรัพย์ ความพยายามที่จะรักษาประเพณี วัฒนธรรมเดิมไว้ การไม่สมควรที่จะให้ค้าขายโดยเน้นถึงการแสวงผลกำไร เป็นต้น

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และการเมือง ของมาเลเซียที่ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งด้านการประมงกับไทย

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาขัดแย้งด้านการประมงระหว่างไทยและมาเลเซียที่เกิดขึ้น พบว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาขัดแย้งดังกล่าว ได้แก่ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวดของมาเลเซีย ซึ่งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเหล่านี้สืบเนื่องมาจากจุดประสงค์ของรัฐบาลมาเลเซีย 3 ประการดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 คือ

1. ต้องการปกป้องทรัพยากรสัตว์น้ำและแร่ธาตุ ภายในน่านน้ำของตน
2. ต้องการพัฒนากิจการประมงของประเทศ
3. สนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ภายในประเทศ

ทั้งนี้วัตถุประสงค์ดังกล่าว มีสาเหตุมาจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำและความประสงค์ที่จะส่งเสริมขามลายู ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ในปี พ.ศ. 2528 มาเลเซียได้ออกพระราชบัญญัติประมงนับได้ว่าเป็นก้าวแรกในการใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวด ในเรื่องของการปกป้องทรัพยากรสัตว์น้ำ และกิจการประมง ซึ่งขณะนั้นเป็นระยะเวลาเดียวกันกับที่ภายในประเทศกำลังประสบปัญหาความขบเซาทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเหตุการณ์ทั้งสองจึงน่าจะมีส่วนสัมพันธ์กัน กล่าวคือ

ในช่วงปี พ.ศ. 2517 - 2526 มาเลเซียมีอัตราการความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.3 ซึ่งเป็นอัตราการความเจริญที่นำหน้าประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค แต่ในปี พ.ศ. 2527 เศรษฐกิจมาเลเซียกลับหดตัวร้อยละ 1 เทียบกับอัตราขยายตัวร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ. 2527²⁰ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ราคาสินค้าสำคัญที่มีอยู่เพียงไม่กี่ชนิดของมาเลเซียในตลาดโลกตกต่ำลง ได้แก่

1. น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ น้ำมันเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้เป็นอันดับหนึ่งของมาเลเซีย แต่ราคาที่ลดลงรวมทั้งการลดการผลิตร้อยละ 10 ตามนโยบาย OPEC ทำให้รายรับการส่งออกน้ำมันลดลงจาก 3.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2529 และก๊าซธรรมชาติลดลงจาก 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 520 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงเดียวกัน

2. ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด มีราคาลดลงกว่าหนึ่งเท่าตัว เพราะผลผลิตล้นตลาดโลก โดยมีอินโดนีเซียเป็นคู่แข่งสำคัญ รายรับจากการส่งออกน้ำมันปาล์มลดลงจาก 1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2529

20

ปรียาลักษณ์ โทณะวณิก, "เศรษฐกิจมาเลเซีย : โชคชะตาที่หมุนกลับ," วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ (ธันวาคม 2529) : 74.

3. โกโก้ ระบายจากการส่งออกโกโก้ลดลงจาก 220 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 215 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้เนื่องมาจากผลผลิตในตลาดโลกมีปริมาณมาก

4. ติบุก เนื่องจากปริมาณติบุกในตลาดโลก ราคาจึงตกต่ำมาก จนกองทุน มูลภัณฑ์กันชนไม่สามารถพยุงราคาไว้ได้ มาเลเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตติบุกส่งออกมากที่สุด จึงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้ โดยระบายการส่งออกติบุกตกต่ำมากที่สุดจาก 415 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 249 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การลดลงของระบายจากการส่งออกสินค้าสำคัญเหล่านี้ ทำให้ระบายการส่งออก รวมของประเทศลดลงร้อยละ 24 จาก 15.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2528 เป็น 12 พันล้าน ดอลลาร์สหรัฐฯ และมีผลทำให้ระบายภาครัฐบาลลดลง การขาดดุลงบประมาณและหนี้สินภาครัฐบาล เพิ่มขึ้น ซึ่งกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้รัฐบาลมาเลเซีย จึงมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มาตรการหนึ่งก็คือ เพิ่ม ผลผลิตและลดการนำเข้า โดยเฉพาะสินค้าที่สามารถผลิตได้จากวัตถุดิบหรือทรัพยากรในประเทศ ทั้งนี้เพราะมาเลเซียตระหนักดีว่าประเทศตนเองจะไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ที่ยังถูกใช้ประโยชน์ ไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรสัตว์น้ำ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ามาเลเซียจะมีการนำทรัพยากรสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ แต่ก็ไม่ เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศต้องนำเข้าจากต่างประเทศปีละมาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากไทย ทั้งนี้เนื่องจากขีดความสามารถในการทำประมงของมาเลเซียอยู่ในระดับต่ำ มาเลเซีย จึงมีความเกรงกลัวว่าไทยจะเข้ามาแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในน่านน้ำ ตน จึงได้ตราพระราชบัญญัติประมงขึ้นในปี พ.ศ. 2528 ทั้งนี้วัตถุประสงค์หนึ่งก็เพื่อปกป้อง ทรัพยากรสัตว์น้ำและในขณะเดียวกันมาเลเซียก็หันมาพัฒนาและให้ความสำคัญกับการประมงของ ประเทศ เนื่องจากต้องการทำประมงเอง เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้เพียงพอกับความต้องการ ของตลาดภายในประเทศ และลดการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำจากต่างประเทศ ทั้งต้องการแข่งขัน ทำประมงกับไทยอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของมาเลเซียดังกล่าวได้แสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การ ออกข้อบังคับที่ยากแก่การปฏิบัติและสร้างความไม่สะดวกในการผ่านน่านน้ำมาเลเซียของกองเรือ ประมงไทย การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประมงอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ภายในน่านน้ำ

มาเลเซีย เป็นผลให้กองเรือและลูกเรือประมงไทยถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก การจับเรือประมงไทยซึ่งมีราคาแพงและทันสมัย เพื่อไปประกอบกิจการเอง การพยายามลดการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำจากไทย ด้วยมาตรการกีดกันทางการค้าโดยการบังคับใช้ล้างพลาสติกขนส่งสินค้าสัตว์น้ำ และการตรวจค้นสินค้าสัตว์น้ำที่ผ่านแดนอย่างละเอียด เป็นต้น

ข. ปัญหาทางด้านการเมือง

ภายใต้กฎหมายระเบียบข้อบังคับอันเข้มงวดของมาเลเซียที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับไทยนั้น ดังได้กล่าวแล้วว่า มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ปกป้องทรัพยากรสัตว์น้ำ พัฒนาการประมงของประเทศและสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ วัตถุประสงค์เหล่านี้ดูเหมือนว่ามีจุดมุ่งหมายร่วมกันประการเดียวคือ ความประสงค์ที่จะส่งเสริมชาวมลายู เนื่องจากชาวประมงส่วนใหญ่ของประเทศเป็นชาวมลายูร้อยละ 67.6²¹ ทั้งนี้มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ นโยบายภูมิบุตรทางด้านเศรษฐกิจ ในฐานะ "ตัวส่ง" และพรรคการเมืองในฐานะ "ตัวเสริม"

1. นโยบายภูมิบุตรทางเศรษฐกิจ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจของมาเลเซีย คือ การส่งเสริมและยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมลายูให้ทัดเทียมเชื้อชาติอื่นโดยเฉพาะชาวจีน ในเรื่องของกิจการประมงนี้ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ

ประการแรก กฎหมายประมง ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลในการสร้างหลักประกันและแรงจูงใจให้แก่ชาวประมงในการประกอบอาชีพ อันจะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาการประมงของประเทศ

ประการที่สอง การพัฒนาการประมงของมาเลเซีย รัฐบาลได้กระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ในประเทศและนอกประเทศ โดยในประเทศรัฐบาลได้สนับสนุนการประมงในทุกวิถีทาง มีการสร้างธุรกิจ การประมงอย่างครบวงจร โดยรัฐบาลเป็นผู้ควบคุมเสมือนเป็นตัวจักรกลางในการพัฒนาด้วยการเข้าแทรกแซงควบคุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประมงอย่างใกล้ชิด อาทิเช่น องค์การพัฒนาประมง สมาคมประมง บริษัทส่งออกปลาสติก เป็นต้น ส่วนนอก

21

S. Husin Ali, The Malays : Theirs Problems and Future, p. 135.

ประเทศ รัฐบาลพยายามใช้มาตรการกีดกันทางการค้า ทั้งนี้เพื่อลดการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ โดยเฉพาะจากไทยเท่ากับเป็นการยกระดับราคาสินค้าสัตว์น้ำในประเทศ เพื่อให้ชาวประมงมีกำลังใจในการประกอบอาชีพและเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมลายูด้วย ส่วนในทางอ้อม เช่น การริบเรือประมงไทยที่มีความทันสมัยไปประกอบการเอง เป็นต้น

ประการที่สาม การสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ มาตรการบังคับใช้ล้างพลาสติกขนส่งสินค้าสัตว์น้ำ นอกจากจะเป็นการกีดกันทางการค้าแล้วยังแสดงให้เห็นถึงการสนองความต้องการของบริษัทผู้ผลิตล้างพลาสติกซึ่งเป็นของชาวมลายูและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอีกด้วย

2. พรรคการเมือง อาจกล่าวได้ว่า บทบาทของพรรค PAS ในรัฐกลันตัน มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดปัญหาขัดแย้งด้านการประมงระหว่างไทยและมาเลเซีย ทั้งนี้เพราะจากสภาพของข้อเท็จจริงนำมาจากมาเลเซียที่ปรากฏว่าเรือประมงไทยรุกล้ำเข้าไปมากที่สุดคือ บริเวณรัฐปะลิส และรัฐเคดาห์ เนื่องจากเป็นจุดที่อยู่ใกล้ประเทศไทยมากที่สุด คือทางฝั่งทะเลอันดามัน ด้านจังหวัดสตูล แต่จากสถิติการจับกุมเรือประมงไทยของมาเลเซียจะปรากฏมากทางด้านอ่าวไทย บริเวณรัฐกลันตัน อันเป็นบริเวณที่พรรค PAS มีอิทธิพลมาก

ถึงแม้ว่า จำนวนที่นั่งของพรรค PAS ในรัฐสภาแห่งชาติจากการเลือกตั้งปี 2529 จะมีเพียง 1 ที่นั่ง ในขณะที่ DAP และ NF มีถึง 24 และ 148 ที่นั่งตามลำดับ แต่ในระดับท้องถิ่นแล้ว พรรค PAS มีจำนวนที่นั่งในรัฐสภาของแต่ละรัฐรวมกัน 15 ที่นั่ง DAP 37 ที่นั่ง และ NF 299 ที่นั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกลันตัน PAS มีที่นั่งถึง 10 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกรัฐสภาของรัฐทั้งหมด 39 ที่นั่ง²² ซึ่งนับเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูงพอที่จะต่อรองกับ NF ที่เป็นพรรครัฐบาล ในปัญหาต่าง ๆ และโดยที่ปัญหาด้านการประมงที่เกิดขึ้นถือได้ว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชาวมลายู พรรค PAS จึงนำปัญหานี้มาสร้างฐานคะแนนเสียงสนับสนุนในหมู่ชาวมลายู ด้วยการให้ความสำคัญเอาใจใส่ต่อความเดือดร้อน ความต้องการ และผลประโยชน์ในด้านการประมงที่ได้รับการร้องเรียน หรือเรียกร้องจากชาวประมงท้องถิ่น และพยายามสร้างความกดดันในฐานะพรรคฝ่าย

²² "Near - United Front." Far Eastern Economic Review (24 July 1986) : 11.

ค่านในระดับรัฐบาลของรัฐ ให้มีนโยบายเพื่อสนองความต้องการของชาวประมง เห็นได้จาก กรณีที่ชาวประมงท้องถิ่นในรัฐกลันตัน ได้ร้องเรียนว่าเรือต่างชาติทำลายอวน และเครื่องมือประมง ของตน จนรัฐบาลของรัฐกลันตันได้ประกาศนโยบายเชิงกร้าวเพื่อที่จะปราบการละเมิดของเรือ ประมงต่างชาติ โดยเฉพาะเรือประมงไทย²³ หรือกรณีที่ชาวประมงในรัฐกลันตันไม่เห็นด้วยกับ การทำประมงร่วมกับฝ่ายไทย²⁴ ทั้งนี้อาจเกรงว่า คนไทยและคนจีนที่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ และธุรกิจที่เกี่ยวกับประมง จะร่วมมือกันตักดวงผลประโยชน์และเอาเปรียบชาวมาเลย์ ซึ่งเป็น ผลให้ข้อตกลงการทำประมงร่วมระหว่างไทยและมาเลเซีย ไม่สามารถบรรลุผลได้ เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลโดยเฉพาะพรรค UMNO ไม่สามารถละเลยต่อปัญหาด้าน การประมงที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ต้องรับฟังและประนีประนอมต่อความต้องการของชาวประมง และ กลุ่มที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเกรงว่า พรรค PAS อาจนำปัญหานี้เป็นมูลเหตุในการใช้วิธีปลุกระดม ประชาชนให้ต่อต้านและโจมตีรัฐบาล อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองภายในของ ประเทศและการสูญเสียคะแนนเสียงของ UMNO ด้วย

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมืองภายในของมาเลเซีย ได้แก่ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความต้องการส่งเสริมภูมิบุตร ทำให้รัฐบาลมาเลเซียมีความ จำเป็นต้องออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวดในด้านการประมง ซึ่งเมื่อนำมาปฏิบัติได้ ก่อให้เกิดผลกระทบในลักษณะที่ขัดแย้งกับไทย และในขณะเดียวกัน กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ เหล่านี้ล้วนได้รับการสนับสนุนจากชาวประมง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และพรรคการเมือง ก็ยิ่งทำให้ รัฐบาลมาเลเซียมีท่าทีและมีความมั่นใจในการปฏิบัติของตนว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและมีความชอบธรรม

23
มติชน (21 กรกฎาคม 2529) : 3.

24
มติชน (11 กรกฎาคม 2529) : 5.